

Utrikesutskottets betänkande 2022/23:UU2

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2023 inom utgiftsområde 7, som uppgår till ca 47,2 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om vissa bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.

I betänkandet finns fem särskilda yttranden (S, V, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:1 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Nio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Betänkandets disposition	6
Utskottets överväganden.....	7
Mål för utgiftsområde 7.....	7
Statens budget inom utgiftsområde 7	8
Motion som bereds förenklat.....	15
Särskilda yttranden	17
1. Mål för utgiftsområde 7, punkt 1 (C).....	17
2. Statens budget inom utgiftsområde 7, punkt 2 (S).....	17
3. Statens budget inom utgiftsområde 7, punkt 2 (V)	19
4. Statens budget inom utgiftsområde 7, punkt 2 (C)	20
5. Statens budget inom utgiftsområde 7, punkt 2 (MP)	21
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	25
Propositionen	25
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	25
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	27
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....	28
<i>Bilaga 4</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	29
<i>Bilaga 5</i>	
Program för utskottets offentliga seminarium med utfrågning om biståndsbudgeten den 30 november 2022	30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Mål för utgiftsområde 7

Riksdagen avslår motion

2022/23:1879 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 1.

2. Statens budget inom utgiftsområde 7

a) Anslagen för 2023

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt regeringens och Riksrevisionens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:1 utgiftsområde 7 punkterna 4 och 6 samt avslår motionerna

2022/23:1278 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2022/23:1468 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP),

2022/23:2042 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 1, 3, 5 och 6 samt

2022/23:2214 av Anna Lasses m.fl. (C).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2023 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 20 000 000 000 kronor,

2. under 2023 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 1 000 000 000 kronor,

3. under 2023 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 460 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar,

4. under 2023 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:1 utgiftsområde 7 punkterna 1–3 och 5.

3. Motion som bereds förenklat

Riksdagen avslår det motionsyrkande som finns upptaget under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 15 december 2022

På utrikesutskottets vägnar

Aron Emilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Aron Emilsson (SD), Morgan Johansson (S)*, Magdalena Thuresson (M), Markus Wiechel (SD), Olle Thorell (S)*, Linnéa Wickman (S)*, Tomas Eneroth (S)*, Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V)*, Magnus Berntsson (KD), John E Weinerhall (M), Stefan Olsson (M), Katarina Tolgfors (M), Azra Muranovic (S)*, Anna Lasses (C)*, Emma Berginger (MP)* och Martin Melin (L).

* Avstår från ställningstagande under punkt 2, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2022/23:1 i de delar som gäller utgiftsområde 7 Internationellt bistånd och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2022/23. Utgiftsområdet inkluderar förslag från Riksrevisionen till riksdagen om myndighetens anslag för internationellt utvecklingssamarbete (prop. 2022/23:1 utg.omr. 7). Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen finns i bilaga 1. I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens och Riksrevisionens förslag till anslag för 2023 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som fyra partier föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Under beredningen av ärendet har biståndsminister Johan Forssell redogjort för innehållet i propositionen. Sidas generaldirektör Carin Jämtin har för utskottet redogjort för myndighetens arbete och synpunkter på regeringens budgetförslag. Utskottet har under beredningen av ärendet besökt Riksrevisionen. Övriga myndigheter inom utgiftsområdet redogjorde för sin verksamhet under utskottets myndighetsdag den 23 november 2022.

Den 30 november anordnade utskottet ett öppet seminarium med utfrågning om biståndsbudgeten med deltagande av statssekreterare Diana Janse, Utrikesdepartementet, överdirektör Marie Ottosson, Sida, vd Maria Håkansson, Swedfund, Caroline Åberg, Sverigerepresentant FN:s utvecklingsprogram UNDP, Petra Tötterman Andorff, ordförande Concord Sverige, Anna Stenvinkel, generalsekreterare Forum Civ, Louise Lindfors, generalsekreterare Afrikagrupperna, Mats Hårsmar, biträdande kanslichef Expertgruppen för biståndsanalys (EBA), och Lars Anell, f.d. ambassadör. Programmet framgår av bilaga 4 i betänkandet.

Bakgrund

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen). Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2023 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd till 47,2 miljarder kronor (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:FiU1, rskr. 2022/23:51). I detta betänkande föreslår utrikesutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att målet för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 7.

Utskottets överväganden

Mål för utgiftsområde 7

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om mål för utgiftsområdet.

Jämför särskilt yttrande 1 (C).

Motionen

I kommittémotion 2022/23:1879 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 1 anförs att målet för utgiftsområdet även fortsättningsvis bör vara att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen fattar beslut om målen för utgiftsområdena. Utskottet konstaterar att riksdagen har fastställt att målet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck (prop. 2013/14:1 utg.omr. 7, bet. 2013/14:UU2, rskr. 2013/14:75). Utskottet konstaterar vidare att regeringen inte föreslår någon ändring i målet för utgiftsområdet. Utskottet står bakom målet för utgiftsområdet. Vidare konstaterar utskottet att regeringens nya politiska inriktning vad gäller att skapa synergier mellan utvecklingspolitiken och handelspolitiken innebär en ambitionshöjning och bättre förutsättningar att nå målet. I propositionen finns en allmän formulering att det med den korta tid som stått till förfogande sedan regeringsskiftet inte varit möjligt för regeringen att ange nya mål för utgiftsområdena.

Utskottet konstaterar att det mål som riksdagen fattat beslut om fortfarande gäller och avstyrker motion 2022/23:1879 (C) yrkande 1, då yrkandet är tillgodosett. Ingen ytterligare åtgärd krävs.

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 7

Propositionen

Målet för utgiftsområdet framgår av avsnittet ovan. Regeringen konstaterar i propositionen att det inte varit möjligt för regeringen att ge den redovisning av resultat som enligt budgetlagen (2011:203) ska ingå i budgetpropositionen ett innehåll som fullt ut återspeglar regeringens politik.

Sammanfattningsvis drar regeringen slutsatsen att den biståndspolitiska inriktningen varit i huvudsak adekvat och att den, i enlighet med det övergripande mål som riksdagen fastlagt, under 2021 bidrog till att skapa

förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Regeringen konstaterar samtidigt att det finns skäl att vidta åtgärder för att justera den politiska inriktningen.

Utskottets bedömning

Utskottet konstaterar att det sedan flera år pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen. Utskottet anser att det är viktigt att utvecklingen av den ekonomiska styrningen fortsätter. Utskottet konstaterar att resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Regeringens redovisning och bedömning av de resultat som uppnåtts ska ha en klar och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

Utskottet noterar att det som en följd av snäva tidsramar inte har varit möjligt för regeringen att ge resultatredovisningen ett fullödigt innehåll. Utskottet utgår från att nästa års budgetproposition kommer att innehålla en sedvanlig resultatredovisning i enlighet med budgetlagens krav.

Statens budget inom utgiftsområde 7

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt regeringens och Riksrevisionens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 7 avslås.

Jämför särskilt yttrande 2 (S), 3 (V), 4 (C) och 5 (MP).

Propositionen

Biståndsbudgeten

Regeringen anger att biståndsbudgeten för 2023–2025 ska uppgå till 56 miljarder kronor per år och frikopplas från bruttonationalinkomsten (BNI). På så sätt skapas större förutsägbarhet. Avräkningar för flyktingkostnader begränsas till maximalt 8 procent av biståndsbudgeten. En reformagenda för biståndet ska tas fram med fokus på långsiktighet, transparens och effektivitet.

I biståndsbudgeten ingår ODA-relaterade kostnader, dvs. kostnader som klassificeras som bistånd (official development assistance, ODA) i enlighet med den definition som används av biståndskommittén vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD-Dac).

Majoriteten av kostnaderna återfinns under anslag inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Den föreslagna utgiftsramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgår till 47,2 miljarder kronor 2023. I utgiftsområde 7 ingår också 5 miljoner kronor som avser förvaltningsutgifter för samarbete inom Östersjöregionen som inte klassificeras som bistånd.

Avräkningar

I biståndsbudgeten ingår kostnader från andra delar av statens budget som kan klassificeras som bistånd. Kostnaderna uppgår till 8,8 miljarder kronor 2023. Kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer under deras första år i Sverige belastar biståndsbudgeten. I OECD-Dacs riktlinjer anges att kostnaderna räknas som bistånd på humanitära grunder och för att spegla ett gemensamt ansvarstagande med låg- och medelinkomstländer, vilka är värdar för de flesta av världens flyktingar. Regeringen föreslår att avräkningar för flyktingkostnader ska begränsas till maximalt 8 procent av biståndsbudgeten. I dessa avräkningar ingår kostnader inom dels utgiftsområde 8 Migration, dels utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Totalt beräknas kostnaderna för asylsökande och skyddsbehövande inom biståndet uppgå till 4,2 miljarder kronor 2023.

I biståndsbudgeten ingår även kostnader för det svenska bidraget till den del av EU:s gemensamma bistånd som finansieras genom EU:s reguljära budget. För 2023 uppgår dessa kostnader till 3,4 miljarder kronor. I biståndsbudgeten ingår även biståndsrelaterade förvaltningskostnader för utlandsmyndigheter och enheter i Stockholm, totalt 471 miljoner kronor.

Övriga kostnader från andra delar av statens budget som klassificeras som bistånd och ingår i biståndsbudgeten uppgår till totalt 744 miljoner kronor 2023. Dessa kostnader består av flera olika komponenter, bl.a. medel för den internationella biståndsverksamhet som bedrivs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt bidrag till demokratiinsatser i länder som uppfyller OECD-Dacs kriterier för låg- och medelinkomstländer.

Anslag

För budgetåret 2023 föreslår regeringen att riksdagen anvisar ramanslagen inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd när det gäller anslag som står till regeringens disposition (anslagen 1:1–1:4 och 1:6) enligt den tabell som framgår av bilaga 2 till betänkandet (punkt 4 i propositionen). I budgetpropositionen finns även förslag från Riksrevisionen om att riksdagen för budgetåret 2023 anvisar ett ramanslag inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för Riksrevisionen enligt den tabell som framgår av bilaga 2 till betänkandet (punkt 6 i propositionen).

Bemyndiganden

För att främja en högre grad av förutsägbarhet i biståndsgivningen behöver ekonomiska avtal inom biståndsverksamheten kunna ingås. Nya åtaganden

beräknas uppgå till ca 36 miljarder kronor. Myndigheter som disponerar bemyndiganden under anslaget 1:1 Biståndsverksamhet är bl.a. Regeringskansliet, Sida, Svenska institutet, Vetenskapsrådet, Nordiska Afrikainstitutet, Folke Bernadotteakademien och Strålsäkerhetsmyndigheten. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 115 miljarder kronor 2024–2034 (yrkande 5 i propositionen).

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 20 miljarder kronor (punkt 1 i propositionen). Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om kapitaltillskott på högst 1 miljard kronor till Swedfund International AB (punkt 2 i propositionen). Därutöver föreslås ytterligare kapitaltillskott till Swedfund på 460 miljoner kronor specifikt för ökade klimatinvesteringar (punkt 3 i propositionen).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:2042 av Morgan Johansson m.fl. (S) föreslås att riksdagen anvisar anslag för 2023 inom utgiftsområdet enligt bilaga 2 (yrkande 1). Förslaget innebär att anslagen ökar med sammanlagt 2,5 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Motionärerna anser att biståndsramen på sikt bör uppgå till 1 procent av BNI. Vidare anförs i yrkande 5 att ett ökat klimatbistånd är centralt i det internationella arbetet. Motionärerna anförs också i yrkande 6 att nivåerna på kärnstödet till multilaterala organisationer bör bevaras.

I partimotion 2022/23:1278 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) anförs att enprocentsmålet för biståndet ska värnas. Motionärerna föreslår därför att riksdagen anvisar anslag för 2023 inom utgiftsområdet enligt bilaga 2. Förslaget innebär att anslagen ökar med sammanlagt 7,7 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. I förslaget ingår även ett nytt anslag för klimatbistånd som ska vara additionellt, dvs. inte räknas in i biståndsramen.

I kommittémotion 2022/23:2214 av Anna Lasses m.fl. (C) avvisas regeringens förslag om att frångå det s.k. enprocentsmålet för biståndet. Av denna anledning föreslår Centerpartiet att anslagen inom utgiftsområdet ökar med 7,2 miljarder kronor för 2023 jämfört med regeringens förslag. Förslagen som rör de olika anslagen framgår av bilaga 2.

I kommittémotion 2022/23:1468 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) föreslås att riksdagen för 2023 anvisar anslag inom utgiftsområdet enligt bilaga 2. Förslaget innebär att anslagen inom utgiftsområdet ökar med sammanlagt 9,9 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. På sikt vill motionärerna att biståndet ska uppgå till 1,25 procent av BNI.

Utskottets ställningstagande

Biståndsbudgeten och avräkningar

Utskottet konstaterar att regeringen anger att biståndsbudgeten ska uppgå till högst 56 miljarder kronor för 2023 och att samma nivå ska gälla för 2024 och 2025.

Utskottet konstaterar att Sverige ska utgå från och värna OECD:s definition av bistånd. Denna anger att bistånd är flöden från den offentliga sektorn med det huvudsakliga syftet att främja ekonomisk utveckling och välbefinnande i fattiga länder och med ett gåvoelement om minst 25 procent. Svenskt bistånd ska gå till de länder som klassas som mottagare enligt OECD-Dacs kriterier.

I biståndsbudgeten ingår kostnader som klassificeras som bistånd (official development assistance, ODA) i enlighet med den definition som används av OECD-Dac, men som ingår i kostnader andra delar av statens budget, s.k. avräkningar. Avräkningarna omfattar framför allt kostnader för mottagande av asylsökande från låg- och medelinkomstländer, det svenska bidraget till den del av EU:s gemensamma bistånd som finansieras genom EU:s reguljära budget och de delar av utrikesförvaltningens förvaltningskostnader som avser utvecklingssamarbete.

Regeringen anger i budgetpropositionen att avräkningarna för 2023 ska uppgå till 8,8 miljarder kronor. Detta innebär att utgiftsramen för utgiftsområde 7 uppgår till 47,2 miljarder kronor. Som andel av biståndsbudgeten uppgår de totala avräkningarna till 15 procent 2023, varav 7,5 procent avser asylkostnader. Utskottet noterar att regeringen avser att begränsa avräkningarna för asylkostnader till högst 8 procent av biståndsbudgeten.

Utskottet konstaterar att avräkningar från biståndsramen har gjorts sedan början av 1980-talet. Andelen avräkningar från biståndsramen¹ uppgick 2003 till 14 procent, 2006 till 9 procent, 2012 till 16 procent och 2022 till knappt 18 procent. Utskottet konstaterar vidare att den dåvarande regeringen, i enlighet med vad utskottet tidigare begärt (bet. 2017/18:UU2, rskr. 2017/18:95), i budgetpropositionen för 2020 gav en utförlig redovisning av modellen för beräkning av kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande inom biståndsramen. Utskottet hade inga invändningar mot beräkningsmodellen men vill påminna om sitt yttrande till finansutskottet om vårändringsbudgeten för 2019 (ytr. 2018/19:UU4y) där utskottet underströk vikten av transparens och långsiktighet i avräkningar från biståndsramen. Utskottet konstaterar att regeringens nya modell med en flerårig budgetram fränkopplad från BNI och ett tak för asylrelaterade avräkningar ger mer transparens och långsiktighet i biståndet.

Politikens inriktning

Utskottet välkomnar regeringens prioriteringar för utgiftsområdet och vill särskilt understryka vikten av fortsatt stöd till Ukraina. I detta ingår att driva

¹ Riksdagen beslutade under dessa år om en biståndsram som uppgick till 1 procent av BNI.

att EU gemensamt samordnar ett generöst bistånd till Ukraina, i form av både lån och gåvomedel, för att bibehålla Ukrainas förmåga att leverera samhällstjänster och säkra Ukrainas finansiella stabilitet. Regeringen bör också verka för ett ökat och snabbt levererat finansiellt stöd till Ukraina i samtliga relevanta internationella finansiella institutioner och för att ökat stöd till Ukraina prioriteras i alla relevanta biståndsforum. Utskottet noterar att regeringen också avser att vara aktiv i frågor som rör utformningen av den långsiktiga återuppbyggnaden av Ukraina. Utskottet avser att återkomma till frågor om Sveriges stöd till Ukraina.

Vidare tillstyrker utskottet regeringens prioriteringar när det gäller stärkta synergier mellan utvecklingssamarbetet, export- och investeringsfrämjandet samt handelspolitiken, ökat humanitärt bistånd och främjande av fred och säkerhet i närområdet. Utskottet anser liksom regeringen att den demokratiska tillbakagången och det allvarliga världsläget kräver fokus på demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Flickors, kvinnors, personer med funktionsnedsättnings och hbtqi-personers fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter ska uppmärksammas. Yttrandefriheten måste värnas liksom ett öppet, fritt och säkert internet samt arbetet mot korruption. Utskottet noterar att regeringen, mot bakgrund av den negativa demokratiska utvecklingen i många länder, avser att ställa tydliga krav på att Sveriges samarbetsländer ska leva upp till rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Utskottet noterar och välkomnar också att regeringen avser att göra en särskild satsning på insatser för att skapa förutsättningar för fria val.

Utskottet tillstyrker även att biståndspolitiken fokuseras för att utgöra ett verktyg för att motverka irreguljär migration, öka andelen som återvänder till sina ursprungsländer och bidra till ett effektivt arbete för frivillig återvandring. Utskottet noterar att regeringen avser att villkora delar av biståndet för att se till att mottagarländer tar ansvar för sina medborgare i frågor som berör återvändande. Biståndspolitiken ska även inriktas på effektiva åtgärder för att minska grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning.

Utskottet anser liksom regeringen att Sveriges biståndspolitik ska bidra till ett aktivt genomförande av Agenda 2030. Utskottet delar också helt regeringens bedömning att Agenda 2030 är en tillväxtagenda. Ekonomisk tillväxt och handel är centralt och avgörande för att nå agendans mål. Utskottet välkomnar därför att regeringen avser att verka för att stärka näringslivets roll i genomförandet av Agenda 2030 och att regeringen kommer att arbeta för att stärka synergier mellan utvecklingssamarbetet och handelspolitiken.

Utskottet konstaterar liksom regeringen att ambitionsnivån behöver öka globalt i klimatarbetet, i arbetet med att bevara den biologiska mångfalden samt i arbetet med att minska föroreningar, och noterar att regeringen avser att utöka och effektivisera klimatbiståndet och bidra till utvecklingsländernas kapacitet och därmed genomförandet av Parisavtalet.

Vidare anser utskottet, liksom regeringen, att ett välfungerande multilateralt system med FN som ett nav är än viktigare än i orolig omvärld. Utskottet noterar att regeringen avser att arbeta för ökad konditionalitet i fråga

om svenska bidrag, i form av tydliga krav på resultat, god och effektiv styrning, hållbarhet och nolltolerans mot korruption. Andelen bistånd som kanaliseras via kärnstöd till multilaterala organisationer ska begränsas och andelen bistånd som kanaliseras via civilsamhället ska öka på platser där civilsamhället effektivt genomför prioriterad verksamhet.

Utskottet vill, liksom regeringen, understryka vikten av att Sverige fortsätter att vara en tydlig röst och kraft för jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter och möjligheter och noterar att regeringen avser att fortsätta arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), inklusive alla former av sexuell och könsrelaterat våld, samt kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt. Flickors och kvinnors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter ska prioriteras.

Utskottet vill också framhålla vikten av att regeringen avser att förenkla, förtydliga och effektivisera styrningen av biståndet med utgångspunkt i Statskontorets och Ekonomistyrningsverkets gemensamma rapport (Statskontoret 2020:22) och Riksrevisionens granskningar (RiR 2021:28 och 2022:9). Utskottet återkommer under 2023 till den sistnämnda granskningen. Utskottet noterar och välkomnar slutligen att regeringen avser att ta fram en reformagenda med fokus på långsiktighet, transparens och effektivitet.

Utskottet avser att återkomma till frågor om långsiktiga prioriteringar i svensk politik för internationellt bistånd i betänkanden under 2023.

Anslagen

I budgetpropositionen redogör regeringen för sina förslag om medelstildelning till respektive anslag, ändamål och motiv till förslagen.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag i fråga om anslaget 1:1 Biståndsverksamhet.

Utskottet tillstyrker även förslaget i budgetpropositionen om storleken på anslaget 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 8,9 miljoner kronor för att justera för kostnadsutveckling för lokaler i de länder och orter där Sida har fältnärvaro. Vidare föreslås att anslaget ökas med 26,6 miljoner kronor som en justering för valutakursutveckling. Mot bakgrund av regeringens förslag att biståndsbudgeten ska sättas för tre år till en fast nivå och frikopplas från BNI föreslås anslaget minskas med 157 miljoner kronor.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag vad gäller anslaget 1:3 Nordiska Afrikainstitutet. Det innebär att anslaget minskas med 665 000 kronor mot bakgrund av att biståndsbudgeten sätts till en fast nivå.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstildelning till anslaget 1:4 Folke Bernadotteakademien. Det innebär att anslaget minskas med 17,3 miljoner kronor. Även denna minskning motiveras med att biståndsbudgeten sätts till en fast nivå.

Utskottet tillstyrker vidare regeringens förslag till medelstildelning till anslaget 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd. Även detta anslag minskas,

i detta fall med 840 000 kronor, till följd av att biståndsbudgeten sätts till en fast nivå.

Anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete får användas för utgifter för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete. Medlen används inom ramen för målen för svenskt internationellt utvecklingssamarbete och OECD-Dacs definition av bistånd. Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete bidrar till att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder. Huvudinriktningen bör vara långsiktig institutionellt samarbete. Riksrevisionens multilaterala utvecklingssamarbete bidrar till stärkt revision, transparens och ansvarsutkrävande inom multilaterala organisationer. Utvecklingssamarbetet sker framför allt i globala, regionala och bilaterala program i Afrika, Asien, västra Balkan och Östeuropa samt genom multilateralt samarbete. Riksrevisionen använder framför allt sin egen personal och kompetens i genomförandet av kapacitetsutvecklingsprojekt. Riksrevisionen har sammanställt en resultatrapport om det internationella utvecklingssamarbetet 2019–2022 (dnr 1.2.2-2022-0916). Rapporten bygger på externa utvärderingar och Riksrevisionens egna bedömningar. Utskottet konstaterar att rapporten visar att Riksrevisionens verksamhet i allt väsentligt bidrar till syftet. Utskottet tillstyrker förslaget till medelstilleddelning för anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete.

Bemyndiganden

Sveriges bistånd ska vara förutsägbart. För att främja detta behöver Sverige kunna ingå ekonomiska avtal inom biståndsverksamheten. Riksdagen bemyndigar därför regeringen att ingå fleråriga avtal och lämna garantier som medför behov av framtida anslag på en viss nivå. Bemyndiganderamen används för fleråriga åtaganden om bidrag till multilaterala organisationer, fonder och utvecklingsbanker samt för fleråriga avtal inom det bilaterala biståndet. Myndigheter som disponerar bemyndiganden under anslaget 1:1 Biståndsverksamhet är bl.a. Regeringskansliet, Sida, Svenska institutet, Vetenskapsrådet, Nordiska Afrikainstitutet och Strålsäkerhetsmyndigheten. Utskottet tillstyrker förslaget om att regeringen ska bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 115 miljarder kronor för perioden 2024–2034 (punkt 5 i propositionen).

Vidare tillstyrker utskottet att regeringen bemyndigas att under 2023 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 20 miljarder kronor (punkt 1 i propositionen). Bemyndigandet omfattar ett statligt garantiåtagande i fråga om Sidas garantigivning. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att garantiinstrumentet på ett kostnadseffektivt sätt bidrar till att mobilisera andra resurser, framför allt privat kapital, för fattigdomsbekämpning och hållbar

utveckling. Garantier är därför ett viktigt komplement till gåvobiståndet. Utskottet anser liksom regeringen att garantier har potential att stödja en hållbar och inkluderande återhämtning från covid-19-pandemin, bidra till grön omställning och stärka kvinnors ekonomiska egenmakt.

Regeringen föreslår också att Swedfund International AB under 2023 ska tilldelas ytterligare 1 miljard kronor i form av kapitaltillskott och därutöver 460 miljoner kronor i ökat kapitaltillskott för ökade klimatinvesteringar. Utskottet noterar att den ägaranvisning som beslutades i december 2019 innehåller nya uppdragsmål som stärker fokus på utveckling av finansiellt bärkraftiga företag, en klimatneutral portfölj och investeringar i förnybar energi, ökad jämställdhet, anständiga arbetsvillkor och mobilisering av privat kapital i Swedfunds investeringar. Regeringen bedömer att Swedfund har goda förutsättningar att öka investeringstakten och därmed sitt bidrag till genomförandet av Agenda 2030. Utskottet anser liksom regeringen att bolaget bör ha en finansiering och kapitalstruktur som motsvarar den risk som följer på uppdraget som utvecklingsfinansiär och att kapitaltillskott ger Swedfund förutsättningar att bedriva en verksamhet som svarar mot målet för utgiftsområdet. Utskottet tillstyrker därmed att regeringen bemyndigas att besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 1 miljard kronor (punkt 2 i propositionen). Utskottet tillstyrker också att regeringen bemyndigas att besluta om ytterligare kapitaltillskott till Swedfund AB på 460 miljoner kronor specifikt för ökade klimatinvesteringar. Utgiften ska belasta anslaget 1:1 Biståndsverksamhet (punkt 3 i propositionen).

Mot bakgrund av vad som här anförts om biståndsbudgeten, avräkningar, anslagen och bemyndiganden tillstyrker utskottet regeringens och Riksrevisionens förslag och avstyrker motionerna 2022/23:1278 (V), 2022/23:1468 (MP), 2022/23:2042 (S) yrkandena 1, 3, 5 och 6 samt 2022/23:2214 (C).

Riksrevisionens iakttagelser

Utskottet har som ett led i sitt uppföljningsarbete tagit del av uppgifter om Riksrevisionens iakttagelser om myndigheterna inom utgiftsområdet. Av Riksrevisorns årliga rapport 2022 framgår att Riksrevisionens granskningar av 2021 års årsredovisningar för myndigheterna inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd visar att redovisningarna i allt väsentligt ger en rättvisande bild av myndigheternas verksamhet.

Motion som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår den motion som har beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i en motion som är föremål för förenklad motionsberedning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 (bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har vid en genomgång och beredning noterat att den motion som finns i bilaga 4 inte kan vara aktuell för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott denna motion.

Särskilda yttranden

1. Mål för utgiftsområde 7, punkt 1 (C)

Anna Lasses (C) anför:

Riksdagen har slagit fast att målet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd ska vara att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Detta är något Centerpartiet värnar, vilket framgår av motion 2022/23:1879 yrkande 1. I utrikesutskottets betänkande konstaterar utskottet att målet står fast inför budgetåret 2023 och att regeringen inte har för avsikt att ändra detta. Därmed anser Centerpartiet att nämnda motionsyrkande är tillgodosett och ingen ytterligare åtgärd krävs.

2. Statens budget inom utgiftsområde 7, punkt 2 (S)

Morgan Johansson (S), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S), Tomas Eneroth (S) och Azra Muranovic (S) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 7. Socialdemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Socialdemokraternas samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:2074. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 1 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 7. Förslaget till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 7 läggs fram i kommittémotion 2022/23:2042 som bereds i detta betänkande.

Socialdemokraternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 7 innebär att Socialdemokraterna står fast vid enprocentsmålet och avvisar regeringens förslag om att frångå detta för biståndsramen. En socialdemokratisk regering kommer stegvis att återställa enprocentsmålet. I ett första steg vill vi höja biståndsramen med 2,5 miljarder kronor för 2023.

Det svenska biståndet ska leda till att minska klyftorna i världen, stå upp för folkrätten, främja demokrati och mänskliga rättigheter, stärka rättsstaten, motverka korruption, främja jämställdhet, ha ett starkt barnrättsperspektiv samt främja ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Utvecklingssamarbetet ska vara flexibelt och ändamålsenligt, hålla hög kvalitet, klimatsäkras och ge resultat med fokus på att bekämpa fattigdom. Vi står upp för att svenskt bistånd ska uppgå till 1 procent av BNI och användas till både långsiktigt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd.

Vi socialdemokrater tror på att kombinera nationellt och globalt agerande även i tider av kris. En värld med större ojämlikhet, mer hunger och fler

konflikter är en osäkrare värld för oss alla. Det är oansvarigt av regeringen att nu genomföra omfattande nedskärningar i biståndet. Behoven och fattigdomen är större än på mycket länge. Så länge vi har krig på vår kontinent måste vi se till att vår solidaritet räcker till för Ukraina och dess närområde, utan att tappa vår solidaritet med de fattigaste människorna i de fattigaste länderna. Sverige ska fortsätta att stödja Ukraina, men vi ska också fortsätta att bekämpa fattigdom och hungersnöd i andra delar av världen. Sammantaget ökar antalet människor som lever i fattigdom och hungersnöd. Mot bakgrund av det vill vi i kontrast till regeringen öka biståndet stegvis de kommande åren tills enprocentsmålet uppnås.

Det är ett misstag från regeringens sida att skära ned på kärnstöden eftersom det multilaterala och det bilaterala biståndet är kompletterande och ömsesidigt förstärkande. Kärnstöd bidrar till ett långsiktigt stabilt multilateralt system där Sveriges politiska prioriteringar får större genomslag och syftar till att både uppnå konkreta resultat och stärka det multilaterala systemet. Det innebär också ökade möjligheter för organisationerna att snabbt agera när nya kriser och behov uppstår.

Den feministiska utrikespolitiken understryker vårt starka åtagande för jämställdhet och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Det finns ett ökat motstånd i många länder mot SRHR, i synnerhet mot abort, sexualupplysning samt kvinnors och hbtqi-personers rättigheter. Det kan därför vara avgörande att Sverige är en stark röst för att garantera tillgången till SRHR globalt. Vi vill att allt bistånd ska bidra till att uppnå jämställdhet. Det är ett svek när den nya regeringen väljer att avveckla den feministiska utrikespolitiken. Vi socialdemokrater anser tvärtom att fokus på kvinnors och flickors rättigheter, representation och resurser är viktigare än någonsin, inte minst eftersom dessa rättigheter nu utmanas av högerkrafter.

För oss är det viktigt att Sverige fortsätter att vara ledande i att bidra till genomförandet av Agenda 2030 globalt, Addis Abeba handlingsplan om utvecklingsfinansiering och Parisavtalet om klimat och att utvecklingsarbetet inte undermineras av bristande samstämmighet mellan olika politikområden.

Ett ökat klimatbistånd är därför centralt i det internationella arbetet och viktigt för att möta åtaganden om ökad klimatfinansiering. Utvecklingsländer måste få både ekonomiskt och tekniskt stöd för att genomföra klimatåtgärder och medel att anpassa sina samhällen till klimatförändringarna. Sverige ska vara ett ledande land i klimatomställningen. Vi beklagar att regeringen väljer att tvärtom motverka omställningen.

Sverige måste fortsätta bidra till att människor runt om vår värld kan ta sig ur fattigdom och själva välja sina liv. Antalet människor i behov av humanitära insatser ökar och miljontals människor är på flykt. Vår omvärld behöver inte mindre av bistånd och stöd. Att skära ned på biståndet som regeringen nu gör ger inte en tryggare värld eller ett tryggare Sverige. Det borde vara lätt att förstå. Den internationella solidariteten är obestridlig för oss socialdemokrater

och vi står fast vid enprocentsmålet för biståndet, för vi vet att vårt Sverige kan bättre.

3. Statens budget inom utgiftsområde 7, punkt 2 (V)

Håkan Svenneling (V) anför:

Sverigedemokraternas och regeringens budgetproposition präglas av en chockerande passivitet inför såväl stora strukturella samhällsproblem som effekterna av den pågående kostnadskrisen. Vänsterpartiet presenterar i sin budgetmotion en helt annan inriktning. Den ekonomiska politiken ska inriktas mot full sysselsättning och ekonomisk jämlikhet. Bördorna av de snabba prishöjningarna måste fördelas rättvist, med särskild hänsyn till de hushåll som har små marginaler. Samtidigt måste klimatomställningsarbetet accelereras betydligt för att vi ska nå våra klimatmål. Valfärdssektorn har under lång tid varit underfinansierad. Samhället behöver förnya sitt åtagande att säkerställa en god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor för de som söker sig till förskolan, sjukvården, skolan och äldreomsorgen och för de som redan arbetar där. För Vänsterpartiet är det vidare en självklarhet att resurserna som är avsatta för att finansiera den gemensamma välfärden ska gå till utbildning, vård och omsorg och inte till kommersiella bolag som etablerat sig i sektorn. Vi prioriterar i vårt samlade budgetförslag att anvisa betydande resurser till välfärdssatsningar via generella statsbidrag. Tillsammans med våra satsningar på klimatområdet påverkar detta i praktiken direkt eller indirekt alla utgiftsområden.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den Vänsterpartiet önskar, avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 7. Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområde 7 är en del av vårt budgetalternativ, som är en helhet.

Vänsterpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:1299. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 2 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 7. Förslaget till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 7 läggs fram i partimotion 2022/23:1278 som bereds i detta betänkande. Vi vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet.

Regeringens budget innebär ett avsteg från en lång tradition av svensk biståndspolitik. Det etablerade enprocentsmålet överges och ersätts med ett mål satt i kronor och ören. I ett första steg fryser man biståndet strax under den tidigare nivån, men prognosen visar att det snabbt kommer att bli en betydande sänkning i förhållande till BNI. Samtidigt slår budgetpropositionen fast att biståndet ska användas som ett verktyg för att uppnå migrationspolitiska villkor. Det är ett avsteg från själva grundprincipen om bistånd och strider mot principerna om effektivt bistånd. Att sänka biståndet i en tid när globala kriser överlappar varandra och behoven är som allra störst är ett slag mot de människor som har det allra svårast i världen. Det är tydligt att regeringen inte

har några ambitioner om att Sverige ska fortsätta ta ansvar för den globala utvecklingen.

Sverige ska vara en röst för solidaritet, demokrati och mänskliga rättigheter världen över. I Vänsterpartiets budgetmotion både återställer vi enprocentsmålet och lägger fram förslag om ett additionellt klimatbistånd på 500 miljoner kronor år ett för att sedan trappa upp det till 1 miljard kronor de nästkommande åren, detta för att motverka effekterna av klimatkrisen.

4. Statens budget inom utgiftsområde 7, punkt 2 (C)

Anna Lasses (C) anför:

Då riksdagsmajoriteten har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den Centerpartiet önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 7. Centerpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:2180. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservation 3 i det betänkandet. Där finns även förslag till ram för utgiftsområde 7.

Centerpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 7 innebär en fortsatt investering av 1 procent av Sveriges BNI till den internationella utvecklingsagendan. Vi står fast vid att Sverige ska ha ett generöst bistånd. Målet för Sveriges internationella bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Behoven är, inte minst efter covid-19 och torka och i spåren av klimatförändringar och konflikter, enorma.

Att använda biståndet som ett sätt att tvinga människor att återvända efter att de nekas asyl är inte i enlighet med OECD-Dacs riktlinjer, och Centerpartiet motsätter sig en politik där biståndet används på detta sätt. Däremot behöver biståndet fokuseras. Biståndseffektiviteten ökar genom att svenskt bistånd kraftsamlar och fokuserar runt tre tematiska områden: hållbara jobb, klimatomställning och grön energi samt demokrati och rättsstatens principer.

Det är viktigt att det finns en långsiktighet i utvecklingsbiståndet, inte minst i demokratibiståndet, eftersom det tar tid för länder att demokratiseras. Detta får inte riskeras. Att det måste finnas ett humanitärt bistånd som går att skala upp är en självklarhet, men det ska inte ske på bekostnad av det bilaterala utvecklingsbiståndet.

Sammantaget står Centerpartiet upp för enprocentsmålet i biståndet och avvisar regeringens neddragning. Långsiktighet, partnerskap och lokalt ägarskap bör även i fortsättningen vara utgångspunkten för svenskt bistånd, med målsättningen att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. I stället för att skära ned på biståndsramen bör en större andel gå till Ukraina och ett ökat klimatbistånd.

Sverige står inför svåra ekonomiska tider. Priser, räntor och arbetslöshet stiger. Allt fler får det allt svårare att ha råd att betala räkningar och att tanka

bilen. Samtidigt fortsätter världens utsläpp att öka. I detta allvarliga läge krävs att politiken fokuserar på det som är viktigt på riktigt: på att fler ska kunna få eller behålla ett jobb, på att klara klimatomställningen och på att ge människor i hela landet möjlighet att klara hushållsekonomin. Centerpartiet presenterar i sin budgetmotion ett grönt och liberalt alternativ. Ett alternativ för fler jobb, minskade utsläpp och förstärkta möjligheter att bo och arbeta i hela Sverige.

Centerpartiet kan konstatera att regeringen inte förmår att möta dessa utmaningar. Löften om att sänka priset på diesel vid pump med 5–10 kronor förbyttes i ett förslag om sänkta kostnader med drygt 40 öre. Det utlovade högkostnadsskyddet för höga elpriser lyser fortfarande med sin frånvaro. Över en natt avskaffades klimatbonusen för bilar, och klimatutsläppen förväntas stiga med den nya politiken. Trots löften om att regeringen ämnar driva en liberal och borgerlig politik föreslås nu skatterna på jobb och företagande höjas, för att finansiera höjda ersättningsnivåer i a-kassan.

I Centerpartiets budgetmotion presenteras förslag för ökat jobbskapande, genom sänkta kostnader för att anställa, minskat regelkrångel och värnande om arbetslinjen. Klimatpolitiken förstärks, med återinförd klimatbonus, ökade incitament för energieffektivisering och bättre villkor för produktion av klimatsmart el. Konkreta lösningar på landsbygdens problem beskrivs, där kostnaden för drivmedel sänks med 3 kronor per liter för boende på landsbygden, reseavdraget görs landsbygdsfokuserat och svensk livsmedelsförsörjning tryggas.

Det svåra ekonomiska läge som Sverige står inför kräver att vi får igång jobben, att vi värnar landsbygden och att vi klarar klimatomställningen. Det behövs därför ett kraftfullt liberalt och grönt alternativ som pekar ut en annan och mer hoppfull väg framåt för Sverige.

5. Statens budget inom utgiftsområde 7, punkt 2 (MP)

Emma Berginger (MP) anför:

Sverige präglas av höga energipriser, inflation, klimatkris och en kraftig förlust av biologisk mångfald, vilket skapar stora parallella utmaningar. Samtidigt pågår ett krig i Europa, svältkatastrofer och extrem fattigdom runt om i världen. Miljöpartiets budget för 2023 visar att det går att tänka nytt. Vi kan nå våra klimatmål trots tuffa ekonomiska tider och en osäker omvärld, samtidigt som vi ökar jämlikheten, stärker jämställdheten och tar tag i våra stora välfärdsutmaningar. Vi vill bygga ett nytt grönt folkhem.

Regeringens politik och budgetproposition går tyvärr i helt motsatt riktning. Över en tredjedel av reformutrymmet läggs på ökade fossila subventioner, med ökade utsläpp som följd. De stärker inte välfärden utan utarmar centrala verksamheter för utbildning och vård.

Miljöpartiets budgetmotion innehåller en historiskt stor klimatsatsning på 100 miljarder per år i tio år. Paketet innehåller pengar till industrins och hela samhällets omställning, en utbyggnad av den förnybara energin och kraftiga satsningar på energieffektivisering och klimatanpassning. För att alla ska

kunna vara med i omställningen till en fossilfri fordonsflotta föreslår vi ett träffsäkert reseavdrag, en leasingcheck, bibehållen klimatbonus för elbilar och höjd skatt på bensin- och dieselbilar.

Vi lägger fram en kraftig förstärkning av miljöarbetet för att stoppa överfisket, bevara levande sjöar och hav, återvåta fler våtmarker och skapa bättre system för att bevara värdefull natur.

Människor måste också ha ekonomiskt stöd i krisen. Därför föreslår vi en skattereduktion för människor som bor i glesbygd och höjt barnbidrag och studiestöd samt höjd allmän pension och inför ett högkostnadsskydd för tandvård.

Att välfärden fungerar är avgörande för människors vardag och trygghet. Utbildning och vård ska hålla hög kvalitet för alla. Högre generella statsbidrag till landets kommuner och regioner är då avgörande. Våldet måste minska, såväl på gatorna som i hemmet. Ökat stöd till kvinnojourerna måste till.

Vår budget tar fasta på att samarbete bygger styrka. Gemensamma globala utmaningar löser vi tillsammans. Därför föreslår vi en biståndsbudget där målet är 1,25 procent av BNI och 200 miljoner till Loss and Damage-fonden inom COP 27. I vårt förslag om det nya gröna folkhemmet finns lösningar på flera av de utmaningar vi nu har att ta oss an. Tillsammans bygger vi framtiden.

Eftersom riksdagen genom sitt beslut den 13 december 2022 har gett den ekonomiska politiken en annan inriktning och andra utgiftsramar än de Miljöpartiet vill se och att vårt förslag inom utgiftsområde 7 ligger över det belopp som riksdagen fastslagit så kan vi inte reservera oss till förmån för vårt förslag. Vår budgetmotion ska ses som ett samlat och sammanhållet alternativ. Det återfinns i vår partimotion 2022/23:2275. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1 och vår samlade politik framgår av reservation 4 i det betänkandet. Vi avstår därför från ställningstagande och lägger istället fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 7.

Grunden för svenskt internationellt utvecklingssamarbete är att förbättra förutsättningarna för människor i fattigdom och förtryck. De globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och Parisavtalet ska ge politiken vägledning och innehåll. Det är mål vi satt upp tillsammans och som vi måste öka ansträngningarna för att nå. Detta gör vi bl.a. genom att fortsätta leva upp till våra åtaganden inom FN och andra multilaterala forum.

De senaste decennierna har allt fler människor lyfts ur extrem fattigdom, människors hälsa har förbättrats och fler barn har fått tillgång till utbildning. Coronapandemins konsekvenser för världen riskerar att backa denna utveckling flera decennier i många länder.

Världen behöver nu gemensamt hitta vägar till utveckling mot en värld som är mer jämlik, jämställd och hållbar. För detta behöver Sverige gå i spetsen och föra en feministisk utrikes- och utvecklingspolitik som prioriterar jämlikhet och jämställdhet. Miljöpartiet motsätter sig regeringens mål med att fokusera biståndspolitik till att vara ett verktyg för att motverka irreguljär migration. Detta är kontraproduktivt och ett svek mot den internationella solidariteten.

Den inriktning som regeringen aviserat med handel som medel för ökat välstånd och minskad fattigdom får inte användas som ett medel för att villkora biståndet med återköp från svenska företag eller att svenska företag ska verka i vissa länder.

De senaste årens kriser har varit allra tuffast mot redan fattiga länder och det är deras invånare som drabbats hårdast av klimatkrisen, pandemin, kriget i Ukraina och de ökade råvarupriserna. Mer stöd behövs på flera fronter. Det är vår politiska övertygelse att Sverige klarar av att möta kriserna i vårt närområde, bl.a. genom vårt stöd till Ukraina, samtidigt som vi fortsätter att ha en generös biståndsnivå globalt. Notan för att stödja Ukraina ska inte skickas till världens fattigaste, vilket regeringens agerande kommer att resultera i. Vi vill i stället ha en biståndsbudget där målet är 1,25 procent av BNI, som fasas in över fem år och permanentas från 2027.

Miljöpartiet motsätter sig ett urholkat bistånd där kostnader för att ta emot flyktingar i Sverige tas från biståndet och vill att avräkningarna ska minimeras. Biståndet ska gå till att bekämpa fattigdom, inte till administrativa kostnader eller militära insatser. Under våren 2022 var avräkningarna så höga att Sveriges kommuner riskerade att bli den största mottagaren av svenskt bistånd.

Klimatet, miljöförstörelsen, utrotningen av den biologiska mångfalden, pandemier, krig och konflikter – vår tids stora utmaningar är ofta globala och gränsöverskridande och kräver gemensamma ansträngningar för att stoppas. Genom klimatbiståndet stöttar vi utvecklingsländer i deras utveckling och deras genomförande av Parisavtalet. Medan vi och övriga västländer byggt vårt välstånd på fossil grund kan inte de växande ekonomierna upprepa de misstagen. Klimatbiståndet måste öka i både kvantitet och kvalitet. Storskalig finansiering av klimatåtgärder krävs för investeringar i både minskade utsläpp och mer klimatanpassade samhällen i den fattiga delen av världen. Vi behöver stödja utvecklingen av hållbara livsmedelssystem som kan stå emot klimatförändringarna. Vi behöver stödja utvecklingen av hållbara livsmedelssystem som kan stå emot klimatförändringarna. Klimat- och miljöinvesteringar, i Sverige liksom i världen, krävs snabbt nu om vi ska ha en chans att klara klimatmålen. Därför vill vi lånefinansiera 100 miljarder kronor per år i tio år till klimatomställningen. Som en del av det finansierar vi också det rena klimatbiståndet på ca 1,5 miljarder kronor, liksom Sveriges bidrag till Loss and Damage-fonden på 200 miljoner kronor.

Rysslands invasionskrig mot Ukraina har även globala konsekvenser. Vi ser hur bränslepriser och matpriser stiger. Ryssland och Ukraina är världens största exportörer av vete, och vi riskerar nu en global svältkatastrof. De länder som drabbas är ofta de som redan är hårt ansatta av konflikter, fattigdom och klimatförändringar. Redan syns protester i länder som Jemen och Sudan där människor som redan är på gränsen till svält nu drabbas av ännu högre matpriser. Tyvärr ser vi att klyftorna i världen bara ökar nu när ekonomin tar fart igen. Vi behöver öka det humanitära biståndet för att lindra de värsta effekterna av dessa klyftor, samtidigt som ett ökat fokus på sänkta utsläpp och klimatanpassning hjälper oss att höja krisberedskapen globalt.

Utöver att världens välståndsutveckling nu stannat av är demokratin i världen satt under stark press. En stor del av världens människor lever i dag i länder där demokratin är på tillbakagång. Journalister, politiker och människor som försvarar miljön och mänskliga rättigheter trakasseras, förföljs och mördas. Hets och hat förgiftar samhällsdebatten. Polariseringen ökar. Demokratiska processer undergrävs och de ekonomiska klyftorna ökar. Mänskliga rättigheter, jämställdhet och inte minst sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) begränsas alltmer. Samtidigt ser vi hur människor världen över, ofta med kvinnor och unga i främsta ledet, samlas på gatorna och organiserar sig kring gemensamma krav på mer inkludering, mänskliga rättigheter, hejdade klimatförändringar, ansvar från ledare, minskad korruption och mer demokrati.

Nordiska Afrikainstitutet är ett centrum för samhällsvetenskaplig forskning om Afrika som också har i uppgift att stärka samarbetet mellan afrikanska och nordiska forskare. Både kunskap och samarbete i världen måste stärkas, inte minskas. Därför gör vi inga besparingar på Nordiska Afrikainstitutet.

Folke Bernadotteakademien är den svenska myndigheten för fred, säkerhet och utveckling. Utan fred, ingen utveckling. Sverige har unik kompetens som världens konflikter så väl behöver och Sveriges röst i världen förknippas sedan länge med ett starkt arbete för att förhandla och uppnå fred. Vi vill inte dra ned på det fredsarbete vår myndighet gör i världen utan skjuter till 18 miljoner kronor för att undvika besparingar på fredsarbetet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:1 Budgetpropositionen för 2023 utgiftsområde 7:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 20 000 000 000 kronor (avsnitt 2.8.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 1 000 000 000 kronor (avsnitt 2.8.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 460 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar (avsnitt 2.8.1).
4. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, när det gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt tabell 1.1.
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.
6. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd som står till Riksrevisionens disposition enligt tabell 1.1.

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:441 av Ulrik Nilsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utarbeta nya mål för biståndspolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1278 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2022/23:1468 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell A i motionen.

2022/23:1879 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stå fast vid att målet för Sveriges internationella bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2042 av Morgan Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stå upp för enprocentsmålet för biståndet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett ökat klimatbistånd är centralt i det internationella arbetet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara anslagsnivån för kärnstöden och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2214 av Anna Lasses m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		S	V	C	MP	
1:1 Bistandsverksamhet	45 297 746	2 360 000	7 042 961	7 042 961	9 753 000	
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 612 297	122 030	157 243	157 243	120 000	
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	16 889	670	665	665	2 000	
1:4 Folke Bernadotteakademin	208 199	17 300	17 292	17 292	18 000	
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000	±0	±0	±0	±0	
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	21 096	±0	840	840	1 000	
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>						
99:1 Additionellt klimatbistånd	±0	±0	500 000	±0	±0	
Summa för utgiftsområdet	47 206 227	2 500 000	7 719 001	7 219 001	9 894 000	

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2023 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:1 Biståndsverksamhet	115 000 000	2024–2034

BILAGA 4

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet

Motion	Motionärer	Yrkanden
--------	------------	----------

---

3. Motion som bereds förenklat

2022/23:441   Ulrik Nilsson (M)

BILAGA 5

Program för utskottets offentliga seminarium med utfrågning om biståndsbudgeten den 30 november 2022

Kl. 10–10.05 Inledning

- Aron Emilsson (SD), ordförande i utrikesutskottet

10.05–10.30 Utrikesdepartementet

- Statssekreterare biståndsfrågor Diana Janse

Frågor från ledamöter

10.30–11.15

- Överdirektör Marie Ottosson, Sida
- Verkställande direktör Maria Håkansson, Swedfund
- Caroline Åberg, Sverigerepresentant UNDP

Frågor från ledamöter

11.15–11.30 Paus

11.30–12.15

- Petra Tötterman Andorff, ordförande Concord Sverige
- Anna Stenvinkel, generalsekreterare Forum Civ
- Louise Lindfors, generalsekreterare Afrikagrupperna

Frågor från ledamöter

12.15–12.30

- Kommentar av Mats Hårsmar, Expertgruppen för biståndsanalys, och Lars Anell författare till ”Enprocentmålet – en kritisk essä”

Frågor från ledamöter

12.30 Avslutning

- Morgan Johansson (S), vice ordförande i utrikesutskottet